INTEGRAAL VEILIGHEIDSBELEID

Dronten, Noordoostpolder en Urk 2024-2027

Definitieve versie | 4-12-2023

VOORWOORD

Met groot genoegen presenteren wij u het nieuwe integrale veiligheidsbeleid 2024-2027 van de gemeenten Dronten, Noordoostpolder en Urk. In 2020 hebben de drie gemeenten voor het eerst de krachten op het gebied van veiligheid gebundeld en ook in dit nieuwe veiligheidsbeleid blijven we ons gezamenlijk inzetten om de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeenschappen te waarborgen en te versterken.

De komende jaren zien we diverse ontwikkelingen op ons afkomen. Denk bijvoorbeeld aan de toenemende digitalisering, de opkomst van nieuwe vormen van ondermijnende criminaliteit en de groeiende polarisatie in onze samenleving. Omdat we deze vraagstukken als gemeenten niet alleen aan kunnen pakken, hebben we bewust ervoor gekozen om dit veiligheidsbeleid te ontwikkelen in samenwerking met een breed scala aan veiligheidspartners, experts en ervaringsdeskundigen. Samen met zo'n 150 professionals van ruim 50 verschillende organisaties hebben we nagedacht over de uitdagingen en kansen waar we de komende jaren binnen het veiligheidsdomein mee te maken kunnen krijgen. De waardevolle input vanuit de expertise en betrokkenheid van al deze professionals vormen de bouwstenen van dit integrale veiligheidsbeleid.

De kracht van dit beleid schuilt dan ook in de integrale aanpak, waarbij preventie, repressie en samenwerking centraal staan. Door gezamenlijk op te trekken met het Openbaar Ministerie, de politie en onze lokale en regionale partners, leggen we een sterke basis voor een veilige en leefbare toekomst in onze gemeenten.

De komende vier jaar werken we samen waar het kan, maken we gebruik van elkaars kennis en ervaring, met behoud van ieders eigen identiteit en ruimte voor het lokaal belang. Want alleen met elkaar kunnen we het verschil maken.

De burgemeesters van Dronten, Noordoostpolder en Urk

SAMENWERKING

In 2020 hebben de gemeenten Dronten, Noordoostpolder en Urk de handen ineengeslagen en gezamenlijk integraal veiligheidsbeleid (IVB) opgesteld. De samenwerking was een nieuwe en innovatieve manier om op een aantal veiligheidsthema's tot een gezamenlijke prioritering te komen met als doel slagvaardiger te worden en efficiënter te werken. Na een periode van vier jaar is het IVB aan vervanging toe. De drie gemeenten zijn het erover eens dat ze de gezamenlijke lijn willen voortzetten om zo de slagkracht en integraliteit verder te versterken. Criminaliteit houdt zich immers niet aan geografische grenzen. Daarom is het noodzakelijk om gezamenlijk op te trekken en de krachten te bundelen.

Zorgdragen voor een veilige samenleving doen we niet alleen, maar in nauwe samenwerking met het Openbaar Ministerie (OM), de politie en diverse partners in het veiligheidsdomein. Veel van deze partners staan met hun voeten in de klei en zien in de praktijk de effecten van thema's als polarisatie, cybercrime en ondermijning. Hun kennis en ervaring vormen belangrijke bouwstenen voor dit vernieuwde integrale veiligheidsbeleid.

In april en mei hebben een zestal themasessies plaatsgevonden waarin we met diverse overheidsorganisaties, veiligheidspartners en experts hebben nagedacht over de toekomst van thema's als ondermijning, cybercrime en maatschappelijke onrust. Aan de hand van de methode 'scenariodenken' is veel waardevolle informatie opgehaald over (onzekere) trends en ontwikkelingen, mogelijke scenario's en kansrijke acties waar we nu al beleidsmatig op in kunnen zetten. Deze methode helpt om grip te krijgen op de onzekere toekomst en de vele ontwikkelingen die invloed hebben op het veiligheidsdomein. De opbrengsten van de themasessies dienen als bouwstenen voor het stellen van kaders en prioriteiten, maar bieden ook aanknopingspunten om de speerpunten en acties van dit IVB samen met onze veiligheidspartners de komende vier jaar verder vorm te geven.

Gezamenlijke prioritering en lokale speerpunten

De gemeenten Dronten, Noordoostpolder en Urk werken niet alleen op lokaal niveau met elkaar samen, maar nemen ook deel aan diverse provinciale, regionale en landelijke samenwerkingsverbanden.

De prioritering in het veiligheidsdomein is onderverdeeld in vier niveaus:

- **Landelijk niveau:** de Veiligheidsagenda 2023-2026 is leidend. In afstemming met de regioburgemeesters worden prestatieafspraken gemaakt tussen gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie;
- **Regionaal niveau:** voor de regio Midden-Nederland is een Regionale Veiligheidsstrategie 2023-2026 ontwikkeld;
- **Districtelijk niveau:** in de Flevolandse Norm 2.0 zijn afspraken gemaakt over de prioritering binnen het thema ondermijning;
- **Lokaal niveau:** de drie gemeenten kennen elk lokale veiligheidsspeerpunten en werken nauw samen op een aantal gezamenlijk geprioriteerde thema's.

Voor de periode 2024-2027 zijn in dit IVB drie gezamenlijke thema's geprioriteerd: cybercrime en digitale veiligheid, ondermijning en maatschappelijke onrust. Deze prioritering biedt enerzijds ruimte om bestaande programma's te continueren en te versterken en speelt anderzijds in op de ontwikkelingen die we in de komende jaren op ons af zien komen. Daarnaast sluit het aan bij de prioriteiten op landelijk en regionaal niveau.

In dit IVB werken we samen waar het kan, met behoud van ieders eigen identiteit en respect voor het lokaal belang. Daarom heeft elke gemeente, naast de drie gezamenlijk geprioriteerde thema's, lokale speerpunten geformuleerd waarvoor zijzelf aan de lat staan. Maar ook hierbij kunnen we elkaars kennis en ervaring benutten. De lokale uitwerking van deze speerpunten maakt onderdeel uit van het IVB.

De samenwerking tussen de drie gemeenten is vier jaar geleden voor het eerst op deze manier ingevuld. Vallen en opstaan maken daarom logischerwijs onderdeel uit van dit ontwikkelproces.

Om verder te kunnen bouwen aan wat goed gaat en aan te kunnen passen waar nodig, hebben de betrokken partijen het IVB 2020-2023 geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat er al goede stappen zijn gezet, maar dat er winst te behalen valt in de onderlinge samenwerking.

We gaan op structurele basis kennis en ervaring met elkaar uitwisselen en meer gezamenlijke projecten oppakken. Hiervoor is het van belang om de samenwerking te professionaliseren en de basis die in de afgelopen jaren is gelegd verder te ontwikkelen. Daarbij hebben de drie gemeenten afgesproken te figureren als thematrekker voor één van de drie gezamenlijk geprioriteerde thema's. Op die manier vinden we niet allemaal opnieuw het wiel uit, maar leren en bouwen we op elkaars kennis en ervaring.

De verdeling van de thema's ziet er als volgt uit:

- **Gemeente Dronten**
  thema ondermijning
- **Gemeente Noordoostpolder**
  thema cybercrime en digitale veiligheid
- **Gemeente Urk**
  thema maatschappelijke onrust

Daarnaast werken we samen op basis van de volgende uitgangspunten:

- Daar waar mogelijk werken we gezamenlijk aan het ontwikkelen van meer kennis en expertise op alle veiligheidsthema's;
- Iedere gemeente werkt als thematrekker zijn eigen thema uit in een DNU-breed uitvoeringsplan. De uitvoeringsplannen bevatten ook afspraken over de verdeling van de politie inzet;
- We organiseren periodieke ambtelijke afstemmingsmomenten, naast de DNU-driehoeksoverleggen die vier keer per jaar plaatsvinden;
- We werken samen waar het kan met behoud van ieders eigen identiteit en respect voor het lokaal belang;
- Daar waar nodig werken de gemeenten zowel binnen als buiten de provinciegrenzen met elkaar samen, o.a. binnen de diverse regionale en districtelijke werkgroepen.

ORGANISATIE- EN OVERLEGSTRUCTUUR

De gemeente is regievoerder van het integrale veiligheidsbeleid. De drie gemeenteraden stellen ieder afzonderlijk dit IVB inclusief de eigen lokale speerpunten van dit beleidsdocument vast. De gemeenten hebben afgesproken de gezamenlijke lijn voort te zetten om zo de slagkracht en integraliteit te versterken. Daar waar criminaliteit zich niet houdt aan geografische grenzen is het van belang om gezamenlijk de krachten te bundelen.

De burgemeester

De burgemeester is wettelijk belast met de handhaving van de openbare orde en veiligheid en is daarmee bestuurlijk verantwoordelijk. De aansturing van de politie door het bevoegd gezag is vastgelegd in de Politiewet 2012. Artikel 172 van de Gemeentewet geeft de burgemeester de verantwoordelijkheid voor handhaving van de openbare orde en Politiewet geeft de burgemeester het gezag over de politie voor zover betrekking op de openbare orde (en de hulpverleningstaak).

Het college van burgemeester en wethouders

De burgemeester kan zijn regierol niet vervullen zonder een gedragen IVB door het college en de raad. De onderwerpen die zijn opgenomen in het IVB gaan verder dan alleen het veiligheidsdomein en raken ook andere beleidsterreinen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan zorg & veiligheid, (jeugd)overlast, jonge aanwas en maatschappelijke onrust.

De gemeenteraad

De gemeenteraad stelt eens in de vier jaar het IVB en daarmee de prioriteiten vast. De gemeenteraad heeft tevens een controlerende taak. Het IVB 2024 – 2027 is het kader van het lokale veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar. De gemeenteraad oefent hiermee direct en indirect invloed uit op beleidsplannen

van de politie. De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd over de veiligheidsontwikkelingen.

Strategische en tactische overlegstructuren

Districtelijk Veiligheidscollege Flevoland
Op bestuurlijk niveau voeren de zes Flevolandse burgemeesters in het Districtelijk Veiligheidscollege overleg met het OM en de politie. Dit overleg over de inzet van de recherchecapaciteit en de voortgang van de aanpak op strategisch niveau met betrekking tot veiligheid vindt vier keer per jaar plaats.

Ambtelijk Vooroverleg

Vier keer per jaar komen de veiligheidsprofessionals van het district Flevoland bijeen om de voortgang en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid te bespreken. Het ambtelijk vooroverleg bereidt het Districtelijk Veiligheidscollege Flevoland voor.

Basisteamdriehoek Dronten, Noordoostpolder en Urk

In de basisteamdriehoek wordt afgestemd wat de rol van de politie is als het gaat om de uitvoerende taken in het IVB 2024 – 2027 en welke capaciteit daaraan gekoppeld moet worden. De Officier van Justitie heeft het gezag over de strafrechtelijke handhaving.

De bestuurlijke coördinatie van het veiligheidsbeleid ligt bij de portefeuillehouders Openbare orde en veiligheid. De voortgang van het IVB wordt periodiek besproken in de driehoek. Daarnaast wordt strategisch gekeken naar de diverse ontwikkelingen in het veiligheidsdomein en hoe de verschillende partijen hier gezamenlijk op in kunnen spelen.

Ambtelijke basisteamdriehoek

De ambtelijke coördinatie over het IVB 2024-2027 is belegd bij de afdelingen / teams Veiligheid van de drie gemeenten. Zij initiëren en onderhouden de benodigde verbindingen met andere afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie en met externe partners. Zij regisseren in brede zin de implementatie van het IVB, interveniëren bij knelpunten in de aanpak en pakken nieuwe veiligheidsvraagstukken op. Zij informeren en adviseren de portefeuillehouders, de basisteamchef en de Officier van Justitie over relevante ontwikkelingen rond het IVB. De ambtelijke basisteamdriehoek bereidt de bestuurlijke basisteamdriehoek DNU voor.

Bekostiging

De activiteiten die volgen uit dit IVB worden in de basis bekostigd vanuit de bestaande begroting. Nieuwe activiteiten waarvoor mogelijk extra budget nodig is, worden via de financiële cyclus aangevraagd.

CIJFERS EN TRENDS

De wereld om ons heen verandert continue. Sommige veranderingen zien we ver van te voren aankomen, andere zijn onzeker of ontstaan plotseling. Tijdens de themasessies hebben we met een breed scala aan veiligheidspartners en experts vooruitgekeken naar trends en ontwikkelingen binnen verschillende veiligheidsthema's die de komende jaren op ons af kunnen komen. Trends als digitalisering, toenemende polarisatie, demografische verandering en economische ontwikkelingen hebben invloed op verschillende beleidsterreinen en zijn dus thema overstijgend.

Digitalisering

De ontwikkelingen in de digitale wereld gaan zo snel dat onze wet- en regelgeving het haast niet kan bijbenen. We zijn op steeds meer manieren verbonden met het internet, werken hybride en kunnen zelfs kunstmatige intelligentie (AI) inzetten voor het oplossen van simpele problemen. Deze digitalisering zorgt ervoor dat de grens tussen de digitale en fysieke wereld steeds verder vervaagt of zelfs helemaal verdwijnt.

De snelle digitalisering brengt veel goeds, maar daar tegenover staan echter serieuze veiligheidsrisico's. Criminelen ontwikkelen steeds sluwere methoden om in de digitale wereld slachtoffers te maken en ook bekende methoden als malware en phishing zijn geraffineerder en complexer geworden. Daarnaast genereren we steeds meer data en slaan die digitaal op. Dat maakt dat ook overheidsorganisaties en ketenpartners steeds vaker doelwit zijn van hackers. Verder spelen zich steeds vaker zaken op social media af die impact hebben op de fysieke wereld. Denk daarbij aan oproepen tot demonstreren, het aanwakkeren van complottheorieën, maar ook online pesten en treiteren.

Polarisatie

De afgelopen jaren zien we dat de tegenstellingen in de samenleving steeds groter en scherper worden. Er is sprake

van een verharding van de samenleving en er is minder verdraagzaamheid. Deze spanningen hebben steeds vaker een negatieve impact op de openbare orde en veiligheid, bijvoorbeeld in de vorm van demonstraties en rellen. Daarnaast is er een steeds grotere groep mensen die gelooft in alternatieve denkwijzen of complottheorieën en zich daardoor afkeren van onze samenleving.

Polarisatie is toenemend wij-zij-denken, waardoor groepen steeds meer tegenover elkaar komen te staan. Dit kunnen verschillende groepen binnen de samenleving zijn (horizontaal), maar polarisatie kan ook ontstaan vanuit groepen burgers ten opzichte van de overheid en instituties (verticaal). Ook in Nederland zien we dat het vertrouwen in de overheid de afgelopen jaren is afgenomen.

Demografische verandering

Demografische veranderingen in de samenleving zijn niet nieuw en van alle tijden. Echter hebben deze veranderingen wel effect op diverse thema's binnen het veiligheidsdomein. Zo neemt de migratiestroom in Nederland niet alleen toe, maar vangen we ook steeds meer vluchtelingen op die psychische hulp nodig hebben. Daarnaast worden mensen steeds ouder en blijven ze langer thuis wonen, wat leidt tot een grotere (thuis)zorgbehoefte. Verder gaan werkgevers door de krapte op de arbeidsmarkt buiten Nederland op zoek naar nieuw personeel, wat resulteert in een groeiende groep arbeidsmigranten.

Economische ontwikkelingen

In de huidige samenleving neemt het aantal mensen dat langdurig in armoede leven toe. De schuldenproblematiek wordt groter en ook mensen met een modaal inkomen kunnen steeds moeilijker de eindjes aan elkaar knopen. Deze situatie ervaart men als uitzichtloos, wat kan leiden tot stress, ontevredenheid en psychische problemen. Daarnaast betekent de groeiende kloof tussen arm en rijk dat mensen met beperkte toegang tot middelen vatbaarder zijn voor criminaliteit en ondermijnende praktijken.

Ook hebben veel sectoren te maken met personeelskrapte. Door de coronacrisis is er o.a. binnen de evenementensector en de zorg veel kennis en ervaring weggevloeid en zal het tijd kosten om die weer op te bouwen. De krapte raakt veel essentiële onderdelen binnen het veiligheidsdomein, waardoor er steeds vaker geprioriteerd moet worden bij het inzetten van middelen en mankracht.

Veiligheidsbeeld- en cijfers

De totale geregistreerde criminaliteit in de DNU is in 2022 met ruim 8% gedaald ten opzichte van 2019. Terwijl we in Midden-Nederland na de coronaperiode weer een lichte stijging zien, blijft de geregistreerde criminaliteit in de DNU juist verder afnemen. Alleen in de gemeente Dronten is ten opzichte van 2021 sprake van een stijging van zo'n 11%. Deze kan echter grotendeels verklaard worden door de opstart van het evenementenseizoen en de grote festivals.

Het totaal aantal woninginbraken in de DNU is in 2022 gedaald met 54% ten opzichte van 2019. Naast het positieve effect van het hybride werken, waardoor mensen vaker thuis zijn, hebben verschillende gemeenten ook met lokale acties ingezet op het verminderen van woninginbraken.
De categorie 'geweld' bevat cijfers over openlijk geweld, bedreiging, mishandeling, zedendelicten, straatroof en overvallen. Binnen deze categorie zien we in 2022 een totale daling van 12% ten opzichte van vier jaar geleden. Zo is er sprake van minder gevallen van bedreiging en mishandeling. Daar tegenover staat een stijging van bijna 42% van het aantal gevallen van openlijke geweldpleging. Vooral in de gemeente Urk zien we een opvallende toename van 2 gevallen in 2019 naar 13 registraties in 2022.

Veelvoorkomende criminaliteit is een verzamelnaam voor zichtbare criminaliteit die vaak voorkomt en daardoor hinderlijk is en een negatieve invloed heeft op het veiligheidsgevoel van inwoners. Binnen deze categorie vallen o.a. autokraken, brom-, snor- en fietsdiefstal, vernielingen, zakkenrollen en winkeldiefstal. Ten opzichte van 2019 is veelvoorkomende criminaliteit in de DNU met een kleine 6% afgenomen. Zo zijn er minder autokraken en is ook het aantal gevallen van zakkenrollen sterk afgenomen (gemiddeld zo'n 73%). Tegelijkertijd is er een toename te zien van het aantal brom-, snor- en fietsendiefstallen en winkeldiefstallen. Zeker bij de winkeldiefstallen spelen de dalende koopkracht en inflatie een rol.

Sinds een aantal jaar worden er ook cijfers bijgehouden over gedigitaliseerde criminaliteit. Tijdens de coronaperiode zagen we deze cijfers flink toenemen, zeker in de periode van de eerste lockdowns. De piek van het aantal gevallen van gedigitaliseerde criminaliteit is inmiddels iets afgenomen, maar het aantal geregistreerde gevallen ligt nog steeds zo'n 8% hoger dan in 2019.

Bron: jaarlijks veiligheidsbeeld politie.
Jongerenoverlast wordt niet meegerekend in de totale criminaliteitscijfers, maar wel geregistreerd door de politie. Ook hier zien we een sterke toename van het aantal overlastmeldingen tijdens de coronaperiode. Inmiddels zien we het aantal meldingen over jongerenoverlast weer wat afnemen in de DNU, maar er is nog steeds sprake van een stijging van zo'n 10% ten opzichte van 2019.

Gedigitaliseerde criminaliteit	2019	2020	2021	2022
Totaal DNU	468	717	699	506
Dronten	204	307	313	215
Noordoostpolder	201	312	309	230
Urk	63	98	77	61

Tabel 1: overzicht aantal gevallen 'gedigitaliseerde criminaliteit' in de DNU.

Ook overlastmeldingen veroorzaakt door personen met onbegrepen gedrag worden niet meegerekend in de totale criminaliteitscijfers, maar wel geregistreerd door de politie. Gemiddeld zijn het aantal meldingen in de DNU met bijna 26% gestegen in 2022 (590) ten opzichte van 2019 (470). Lokaal zijn er echter wel wat verschillen te zien en heeft het aantal meldingen een wisselend verloop. Vooral in de gemeente Noordoostpolder nemen de overlastmeldingen elk jaar verder toe, terwijl het aantal meldingen in Dronten en Urk ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van vier jaar geleden.

De veiligheidscijfers geven een beeld van de objectieve veiligheid in de DNU. Daarnaast bestaat ook de subjectieve veiligheid, namelijk de veiligheidsbeleving van onze inwoners. De subjectieve veiligheid wordt gemeten aan de hand van de Veiligheidsmonitor. Inwoners worden via deze twee- of vierjaarlijkse enquête o.a. gevraagd naar hun gevoel van veiligheid. De gemeente Dronten heeft deelgenomen aan de editie van 2023 en de gemeente Noordoostpolder heeft de intentie om in 2025 weer aan dit onderzoek deel te nemen. Bij het vaststellen van dit integrale veiligheidsbeleid zijn de resultaten nog niet bekend. Daarom worden de resultaten van de Veiligheidsmonitor op een later moment gedeeld en waar nodig verwerkt in het (lokale) veiligheidsbeleid van Dronten, de Noordoostpolder en Urk.

Landelijke Veiligheidsagenda 2023-2026
Op landelijk niveau hebben de regioburgemeester, het OM, de politie en het ministerie van Justitie en Veiligheid in de Veiligheidsagenda een aantal thema's geprioriteerd voor de periode 2023-2026.

- Ondermijnende criminaliteit en georganiseerde criminaliteit;
- Mensenhandel;
- Cybercrime, gedigitaliseerde criminaliteit en online seksueel kindermisbruik;
- Verbinding met de samenleving en maatschappelijke onrust;
- Intelligence en internationale samenwerking.

Overlast personen met onbegrepen gedrag	2019	2020	2021	2022
Dronten	216	196	159	215
Noordoostpolder	218	282	289	343
Urk	36	31	26	32

Tabel 2: overzicht overlastmeldingen personen met onbegrepen gedrag.
Bron: jaarlijks veiligheidsbeeld politie.

Regionale Veiligheidsstrategie 2023-2026
In de Veiligheidsstrategie 2023-2026 hebben 38 gemeenten, het OM en politie Midden-Nederland afspraken gemaakt over hoe we de komende jaren samen werken aan een veiligere regio. Op de gekozen prioriteiten worden de krachten gebundeld waarbij de samenwerking zorgt voor het organiseren van meer slagkracht en kennis binnen regio Midden-Nederland.

Er wordt gezamenlijk opgetrokken binnen de thema's:

- Georganiseerde ondermijnende (drugs) criminaliteit, met extra aandacht voor mensenhandel;
- Digitale veiligheid en cybercrime;
- Maatschappelijke onrust.

Gelet op de geschetste trends en ontwikkelingen en de geprioriteerde thema's op landelijk en regionaal niveau is ervoor gekozen om ons in dit IVB te richten op drie gezamenlijk geprioriteerde thema's: cybercrime en digitale veiligheid, ondermijning en maatschappelijke onrust. De prioriteiten zijn voor de komende vier jaar niet in steen gebeiteld. Daarbinnen bewegen we mee met de ontwikkelingen in de samenleving en zo nodig passen we onze aanpak aan. Naast de gezamenlijke prioriteiten pakt iedere gemeente eigen lokale speerpunten op binnen de eigen organisatie met de lokale veiligheidspartners.

CYBERCRIME EN DIGITALE VEILIGHEID

Cybercrime verandert razendsnel. Van Whatsapp fraude en het stelen of verkopen van persoonsgegevens tot het hacken van systemen en gijzelsoftware. Zo blijkt uit cijfers van het CBS dat ruim 2,2 miljoen Nederlanders vorig jaar slachtoffer zijn geweest van een vorm van digitale criminaliteit. De dreiging van cybercriminelen heeft dan ook een permanent karakter gekregen en zal niet meer verdwijnen. En niet alleen inwoners en bedrijven kunnen slachtoffer worden, ook gemeenten en andere overheidsinstellingen hebben te maken met de dreiging van gijzelsoftware en hackers.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Onder gedigitaliseerde criminaliteit vallen delicten die buiten de digitale wereld ook plaatsvinden, zoals oplichting door middel van babbeltrucs of verkoopfraude. Door het gebruik van digitale middelen kunnen deze delicten op grotere schaal en sneller gepleegd worden. Denk hierbij aan Whatsapp- of helpdeskfraude. Daarnaast is er in de afgelopen jaren een nieuw soort criminaliteit ontstaan: cybercrime. Dit zijn criminele activiteiten waarbij een ICT-systeem doelwit is van het delict, bijvoorbeeld gijzelsoftware en DDoS-aanvallen.

In de afgelopen jaren is met verschillende initiatieven gepoogd om de bewustwording voor de gevaren van de digitale wereld te vergroten. Zo werd de game HackShield ingezet om de digitale weerbaarheid van kinderen te vergroten en zijn er diverse kennissessies voor ondernemers georganiseerd. Desondanks is er, gezien de toenemende digitalisering, nog veel te winnen op het gebied van digitale veiligheid en weerbaarheid tegen cybercriminelen.

Ook in de komende periode blijven we als drie gemeenten en de politie DNU inzetten op preventie en voorlichting, om zo de bewustwording en weerbaarheid van inwoners, ondernemers en jongeren te versterken. Dit doen we niet alleen binnen

de DNU. We zoeken actief de samenwerking met de andere Flevolandse gemeenten en (nieuwe) netwerkpartners uit de sector.

De toenemende verwevenheid van cyberveiligheid met thema's als ondermijning, openbare orde en de crisisorganisatie vraagt om een stevige integrale aanpak. Dit doen we niet alleen, maar samen met publieke en private partners. Vanwege de snelle ontwikkelingen binnen dit thema maken we hierbij expliciet gebruik van de kennis en kunde vanuit de sector.

In de komende beleidsperiode zetten we in op:

- Voorlichting en preventie, om zo de bewustwording en weerbaarheid van inwoners, jongeren, ouderen en ondernemers te vergroten;
- Repressie en het aanpakken van daders;
- het vergroten van het lokale netwerk van publieke en private (veiligheids)partners, waarbij we expliciet gebruik maken van de kennis uit de sector;
- het versterken van de weerbaarheid van de eigen organisatie tegen cybercriminelen.

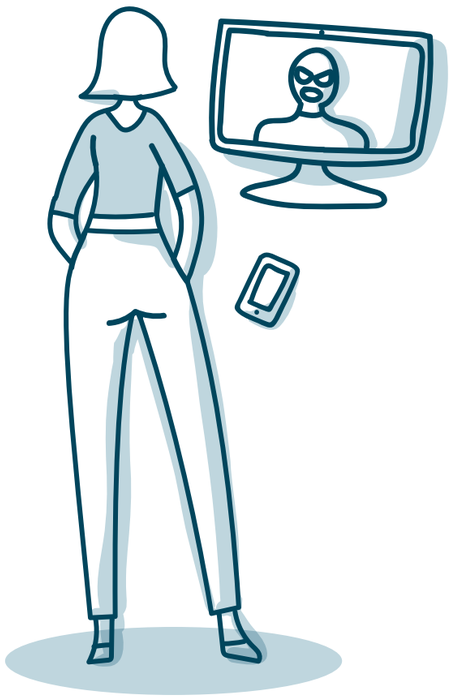

ONDERMIJNING

Ondermijning verstoort de sociale cohesie, ondermijnt het vertrouwen in de rechtstaat en brengt de veiligheid van inwoners in gevaar. Bij ondermijning is sprake van een vermenging van de onder- en bovenwereld. Criminelen maken misbruik van (legale) bedrijven, diensten of locaties bij het uitvoeren van criminele activiteiten of het witwassen van geld. Daarbij zien we dat ondermijning in de afgelopen jaren steeds meer verweven raakt met cybercrime en digitale criminaliteit. Veel ondermijningspraktijken bevatten een digitale component, waardoor de aanpak van ondermijning steeds complexer wordt doordat criminelen al lang niet meer uitsluitend op één specifieke plek opereren.

Het bestrijden van ondermijning staat bij veel overheidsorganisatie hoog op de agenda en ook binnen de DNU is hard aan de weg getimmerd voor het realiseren van een integrale aanpak. Samen met diverse partners van binnen en buiten het veiligheidsdomein is een sterke integrale aanpak ontwikkeld, waarin de gemeente een regierol vervult. Het programma Wie Praat Die Gaat 3.0 (WPDG 3.0) van de Veiligheidscoalitie Midden-Nederland is leidend voor het bestrijden van ondermijnende criminaliteit in de DNU. Binnen het Districtelijke Uitvoeringsplan (DUP) zijn de regionale en districtelijke prioriteiten naar Flevolands en gemeentelijk niveau vertaald. Ook hebben de gemeenten Dronten, Noordoostpolder en Urk zich samen met de andere Flevolandse gemeenten en de provincie Flevoland in 2021 gecommitteerd aan de Flevolandse Norm. Met deze uniforme aanpak zorgen we ervoor dat criminelen in alle gemeenten op dezelfde manier worden aangepakt en voorkomen we op die manier het zogenaamde waterbedeffect in Flevoland. Gezien de toenemende omvang en verharding van de georganiseerde (drugs)criminaliteit is het van belang om de verbinding met onze partners te behouden en te versterken. In de Flevolandse Norm 2.0 wordt daarom zowel verbreding als verdieping gezocht voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Betrokken ouders, zinvolle dagbesteding, mentale gezondheid, een positief toekomstperspectief en voldoende kansen op het gebied van werk en studie vormen de bouwstenen voor een gezonde ontwikkeling van de jongeren in onze gemeenten. Wanneer deze basisvoorwaarden onder druk komen te staan, worden jongeren vatbaarder voor verleidingen van (drugs)criminaliteit. Ook in de drie gemeenten zijn er zorgen om kwetsbare jongeren die met de belofte van het grote geld of onder dwang in het criminele circuit (kunnen) belanden.

Voor de komende beleidsperiode zetten we in op:

- het versterken van de weerbaarheid en integriteit van de gemeentelijke organisatie, o.a. middels de Flevolandse Norm 2.0;
- het tegengaan van jonge aanwas door de inzet van zowel repressie als preventie;
- verbreding en waarborgen van de samenwerking met onze partners, waarbij informatie op een zorgvuldige manier met elkaar wordt gedeeld. Ook hebben we oog voor kansrijke publiek-private samenwerkingen;
- Het vergroten van het zicht op de aard en omvang van de problematiek rondom criminele-, seksuele- en arbeidsuitbuiting.

MAATSCHAPPELIJKE ONRUST

Het kunnen uiten van je mening is essentieel voor een vitale democratie. Zaken als maatschappelijk ongenoegen of polarisatie zijn niet per definitie iets negatiefs, het is soms juist nodig om verandering in de samenleving op gang te brengen. Maar wanneer de ruimte voor genuanceerde meningen en de dialoog verdwijnt, ontstaan er serieuze problemen voor de veiligheid en stabiliteit van onze samenleving.

In de afgelopen jaren is een trend zichtbaar waarbij het maatschappelijk debat aan de grenzen van de wet voorbijgaat. Corona – en alle daarop volgende crises – hebben in rap tempo het maatschappelijk ongenoegen in onze samenleving weten bloot te leggen. Daarbij neemt de bereidheid om te demonstreren niet alleen toe, maar vinden mensen ‘hun zaak’ zo belangrijk dat het veel rechtvaardigt. Dit heeft in toenemende mate een negatieve impact op de lokale openbare orde en veiligheid, al dan niet aangejaagd via social media. Op online platforms vervaagt het onderscheid tussen feiten en fictie, mede door het verspreiden van nepnieuws en complottheorieën.

Het ongenoegen in de samenleving gaat gepaard met een veranderend vertrouwen richting overheidsinstanties. Uit cijfers van het CBS blijkt dat minder dan 25% van de Nederlanders nog vertrouwen heeft in de landelijke overheid en politici. Spanningen in de samenleving richten zich dan ook steeds vaker op publieke ambtsdragers en de overheid in het algemeen.

Gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie hebben elk een eigen rol bij het vroegtijdig signaleren en voorkomen van maatschappelijke onrust en het waarborgen van de openbare orde en veiligheid als de spanningen toch tot uiting komen. In de ‘koude fase’ is het van belang om te weten wat er speelt in de samenleving. Dit vraagt niet alleen om een goede informatiepositie

en het zorgvuldig delen en verbinden van de juiste informatie, zowel binnen de eigen organisatie als tussen de verschillende veiligheidspartners. Ook de verbinding met sociale en maatschappelijke organisaties zoals kerken, moskeeën en sportverenigingen is hierbij essentieel. Alleen met een breed en sterk netwerk van zowel sociale, maatschappelijke als veiligheidspartners en inwoners kunnen we zo vroeg mogelijk zicht krijgen op gevoelens van ongenoegen en mogelijke spanningen, waardoor escalatie in een later stadium mogelijk voorkomen kan worden.

Voor de 'warme fase' is het van belang dat er aan de voorkant duidelijke afspraken zijn gemaakt over duidings- en handelingsperspectieven voor bestuurders en professionals bij (dreigende) ordeverstoringen. Ook wanneer deze mogelijk (deels) online worden aangejaagd. Het recht op demonstreren is een belangrijke pijler van onze rechtstaat, maar bij escalatie en ongeregeldheden dient de openbare orde en veiligheid gewaarborgd te worden.

Gezien de groeiende kloof tussen de overheid en de burger is het van belang om met onze inwoners in contact te blijven. Een deel van het ongenoegen komt voort uit het gevoel niet gehoord of (h) erkend te worden. Als gemeenten willen we het vertrouwen terugwinnen en dat vraagt om investeren in het contact met onze inwoners. We luisteren, doen wat we zeggen, bewegen waar mogelijk mee en leggen uit wanneer iets niet kan.

Voor de komende beleidsperiode zetten we in op:

- versterking van onze informatiepositie en signaleringsfunctie, waarbij we nauw samenwerken met partners uit het sociaal- en veiligheidsdomein;
- het verbeteren van het contact en de verbinding met onze inwoners en sociale en maatschappelijke organisaties. We blijven ook bij kritische geluiden in dialoog;
- het ontwikkelen van handelingskaders bij (online aangejaagde) ordeverstoringen;
- het vergroten van onze kennis en expertise op thema's als maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering.

LOKALE SPEERPUNTEN GEMEENTE DRONTEN

Inleiding

De gemeente Dronten zet zich dagelijks in voor het waarborgen van de veiligheid van zijn inwoners. Dat doen we niet alleen, maar in nauwe samenwerking met onze lokale veiligheidspartners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners. Samen met de gemeenten Noordoostpolder en Urk richten wij ons de komende jaren op de thema's ondermijning, cybercrime & digitale veiligheid en maatschappelijke onrust. Daarnaast hebben we in de gemeente Dronten te maken met onze eigen lokale uitdagingen. Daarom richten wij ons in deze beleidsperiode, naast de gezamenlijke DNU-prioriteiten,

Speerpunten van Dronten:

1. Zorg & veiligheid
2. Evenementen
3. Crisisorganisatie

Ook voor deze lokale speerpunten geldt dat zij niet in steen gebeiteld zijn en onderweg nog bijgeschaafd kunnen worden. Het benoemen van een aantal 'Drontense' speerpunten geeft richting aan de lokale prioritering, maar biedt tegelijkertijd voldoende ruimte om mee te bewegen waar nodig.

Veiligheidsbeeld

De totale geregistreerde criminaliteit in Dronten is in 2022 met bijna 10% gedaald ten opzichte van 2019. Nadat de cijfers zowel in 2020 als in 2021 zijn gedaald, zien we in 2022 weer een lichte stijging. Dit kan echter grotendeels verklaard worden door het loslaten van de laatste coronaregels en de opstart van het evenementenseizoen en de grote festivals. Ten opzichte van 2019 zien we o.a. een daling van het aantal woninginbraken, autokraken, vernielingen en drugshandel.

Daarentegen zijn het aantal gevallen van fietsendiefstal en winkeldiefstal toegenomen. Vooral de toename van het aantal winkeldiefstallen is opvallend, omdat deze cijfers in de voorgaande jaren relatief stabiel waren. Ook in andere gemeenten in de regio is een stijging van het aantal winkeldiefstalen te zien. Het is aannemelijk dat factoren als de toenemende inflatie, daling van de koopkracht en beperkt toezicht in winkels (door personeels-tekorten) een negatief effect hebben gehad op de winkeldiefstallen in de gemeente.

Ook het aantal meldingen over jeugdoverlast is toegenomen. Al sinds de coronapandemie zien we de overlastmeldingen toenemen. Er was in die periode weinig voor de jeugd te doen, waardoor veel op straat werd

rondgehangen. Maar ondanks het loslaten van de coronamaatregelen nemen de overlastmeldingen niet af. Tot slot zijn het aantal meldingen over mensen met onbegrepen gedrag wel relatief gelijk gebleven.

Bovenstaande cijfers laten een verbetering van de objectieve veiligheid in de gemeente Dronten zien. Om ook inzicht te krijgen in de veiligheidsbeleving van onze inwoners (subjectieve veiligheid) heeft de gemeente Dronten in 2023 deelgenomen aan de landelijke Veiligheidsmonitor. De resultaten van deze monitor worden in het voorjaar van 2024 verwacht en zijn daardoor nog niet bekend bij het vaststellen van dit integrale veiligheidsbeleid. Daarom zullen de resultaten op een later moment gedeeld worden en waar nodig geïntegreerd worden in het veiligheidsbeleid van de gemeente Dronten.

Zorg & Veiligheid

Door de toenemende druk op de zorg, beperkte capaciteit bij zorgpartners, toenemende armoede, migratie en polarisatie ontstaan er steeds meer problemen rondom kwetsbare mensen en mensen met onbegrepen gedrag. De wachtlijsten zijn lang en de opvangplekken in instellingen zijn schaars, waardoor mensen vaak lang moeten wachten op professionele hulp. Hierdoor kan overlast in de wijk ontstaan, wat kan leiden tot meer meldingen en incidenten waar mensen met onbegrepen gedrag bij betrokken zijn. Daarnaast wordt de psychische problematiek steeds complexer en zien we ook dat jongeren steeds jonger zwaardere problematiek ontwikkelen.

In 2019 is gestart met het formaliseren en borgen van de verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid. Na vier jaar is deze verbinding goed verankerd in het gemeentelijk beleid en ook in de praktijk weten de verschillende partners uit beide domeinen elkaar goed te vinden. Uit de evaluatie van het IVB 2020-2023 blijkt dat maatregelen als de persoonsgerichte aanpak (PGA), MDA++ en TopX[1] bijdragen aan het tegengaan van overlast door mensen met onbegrepen gedrag. Ook de komende jaren wordt daarom ingezet op het behouden en, waar nodig, versterken van de samenwerking binnen het opgebouwde netwerk.

Maatwerk binnen zorg en veiligheid is daarbij van cruciaal belang. Ondanks de inzet van de PGA zien we regelmatig mensen met meervoudige problematiek die niet goed binnen een enkel hokje passen en daardoor soms niet goed geholpen kunnen worden. We blijven daarom streven naar de individuele situatie en behoefte als vertrekpunt.

[1] Een persoonsgericht aanpak (PGA) is een integrale, op de persoon toegesneden mix van bestuursrechtelijke, strafrechtelijke, zorg en overige interventies. MDA++ is gericht op het aanpakken van acuut, ernstig huiselijk en seksueel geweld en kindermishandeling. De TOP-X is gericht op geprioriteerde personen die buitengewoon veel overlast geven of crimineel gedrag vertonen.

Uit de themasessies bleek dat veel professionals zich zorgen maken om de negatieve invloed van sociale media op jongeren. Het leven van jongeren speelt zich in grote mate online af waardoor jongeren steeds meer, sneller en op eerdere leeftijd beïnvloed worden en er een nieuwe perceptie van 'normaal' wordt gecreëerd (zie ook H.4 Cybercrime en digitale veiligheid).

Ouders, scholen en professionals hebben hier vaak geen zicht op waardoor op tijd bijsturen lastig is. Ook in de gemeente Dronten zien we het aantal meldingen van jeugdoverlast toenemen. Hangen op straat is niet verboden en hoort bij het opgroeien, waarbij jongeren leren omgaan met grenzen en sociale normen. Echter, in sommige gevallen wordt een grens overschreden en ontwikkelt het onschuldig hangen op straat zich tot overlast gevend of zelfs crimineel gedrag.

Bij het aanpakken van overlastsituaties maken we onderscheid tussen hinderlijk, overlast gevend en crimineel gedrag. De jongeren en jongvolwassenen die zich hinderlijk gedragen op straat zijn vaak nog aanspreekbaar op hun gedrag. Overlast gevend gedrag is daarentegen al minder goed te corrigeren en vraagt om meer repressieve maatregelen, zoals de PGA. Groepen die crimineel gedrag vertonen vallen niet onder de definitie van overlast maar zijn een doelgroep voor de aanpak van jeugdcriminaliteit, een taak die primair bij de politie ligt.

Om de problematiek rondom jeugdoverlast beter in kaart te brengen, heeft de gemeente dit jaar een straathoekwerker ingezet. Het blijkt dat maar een klein deel van de jongeren zorgt voor overlast, maar dat de traditionele aanpak voor deze zogeheten '2% jeugd' niet voldoende toereikend is. Deze groep vraagt dan ook om een andere aanpak met op maat gemaakte interventies.

In de komende beleidsperiode zetten we in op:

- verdere borging van de verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid en het versterken van het bestaande netwerk;
- het streven naar maatwerk voor mensen met multi-problematiek;
- het aanpakken van de zogeheten '2% jeugd' waarvoor de traditionele aanpak niet voldoende toereikend is;
- het verkennen van de mogelijkheden om het jongerenwerk aan te vullen met een straathoekwerker 2.0.

Evenementen

Na een uitdagende coronaperiode worden er weer volop evenementen georganiseerd in onze gemeente. Niet alleen het terrein van Walibi Holland stroomde vorig jaar als vanouds weer vol met bezoekers voor de Pinksterconferentie, Defqon.1 en Lowlands, ook in de verschillende dorpen worden elk jaar gezellige grote en kleine evenementen georganiseerd. Daarbij zien we dat de evenementensector zich sterk aan het ontwikkelen is. Er worden nieuwe duurzaamheidsdoelstellingen ingesteld, ingezet op technologische innovatie en inclusiviteit. Tegelijkertijd wordt de sector ook geconfronteerd met bestaande en nieuwe uitdagen, zoals de personele bezetting, stijgende kosten en risicovolle en onvoorspelbare weertypen. Vooral voor de kleinere evenementenorganisatoren leidt dit soms tot knelpunten, omdat het hen ontbreekt aan kennis en/of middelen om mee te bewegen met de veranderingen in de sector. Het is daarom van belang om de kleine evenementenorganisatoren niet uit het oog te verliezen en hen waar nodig te ondersteunen of te begeleiden. Denk daarbij aan het organiseren van kennissessies waarin grote en kleine organisatoren van elkaar kunnen leren.

In de afgelopen vier jaar is sterk ingezet op het verbeteren en professionaliseren van het vergunningentraject en de samenwerking met de diverse partners. Hiermee is de operationele basis voor het organiseren en faciliteren van evenementen gelegd en ook geborgd in de organisatie.

Gezien de snelle ontwikkelingen binnen het dynamische speelveld van de evenementensector willen we ook in de toekomst snel en flexibel op deze veranderingen in kunnen blijven spelen. Dit vraagt om een herijking van het gemeentelijke evenementenbeleid, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de rol van evenementen in de groeiambitie van de gemeente Dronten. Op die manier kunnen wonen, recreëren en genieten van evenementen ook in de toekomst hand in hand gaan in de gemeente Dronten.

In de komende periode zetten we in op:

- de ontwikkeling van nieuw strategisch evenementenbeleid;
- het herijken van de bestaande beleidsregels;
- aandacht voor de kleine evenementen(organisatoren) en het uitwisselen van kennis en expertise binnen het netwerk.

Crisisorganisatie

De samenleving verandert en de veranderingen doen zich steeds sneller voor. We worden geconfronteerd met klimaatverandering, cyberdreiging, pandemieën en toenemende maatschappelijke onrust. Zo laten cyberaanvallen en uitval van systemen en infrastructuur onze afhankelijkheid van data en technologie zien. En krijgen we in Nederland steeds vaker te maken met de gevolgen van wateroverlast, droogte en andere extreme weersomstandigheden. Daarbij geldt dat tegenwoordig de neiging bestaat om iets al snel tot crisis te bestempelen.

Er is hard gewerkt aan het aanscherpen en professionaliseren van de interne crisisorganisatie. Er is ingezet op de werving, opleiding en training van de functionarissen en inmiddels zijn alle posten ingevuld. Echter blijft het borgen van een volledig bezette en goed opgeleide crisisorganisatie door de vele personeelswisselingen en continue proces.

In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat opleiding en training op reguliere basis aangeboden dienen te worden. Tegelijkertijd kreeg de crisisorganisatie de afgelopen jaren te maken met crises die elkaar snel opvolgden, zoals de coronacrisis, opvang van Oekraïners en vluchtelingen. De organisatie wordt dan ook steeds vaker geconfronteerd met ‘crises zonder punt’.

Waar een crisis voorheen meestal een duidelijk start- en eindpunt had, zien we nu crises zonder duidelijk einde. De crisisbeheersing krijgt daarmee een minder projectmatig en meer procesmatig karakter, wat vraagt om aanpassingsvermogen, veerkracht en pragmatisme.

Door de toenemende complexiteit van een mogelijke crises wordt het steeds duidelijker dat crisismanagement een brede verantwoordelijkheid is en niet alleen berust bij een gemeente of veiligheidsregio. Organisaties in de vitale infrastructuur en andere maatschappelijke organisaties beschikken ook steeds vaker over professionele crisismanagement capaciteiten. Bovendien beschikken deze organisaties over inhoudelijke expertise die nodig is voor het aanpakken van crises. Het is dan ook waardevol om het bestaande netwerk te versterken en in de koude fase de verbinding te zoeken met deze organisaties.

In de komende beleidsperiode zetten we in op:

- het behouden van een volledig bezette en goed opgeleide crisisorganisatie;
- versterking van het bestaande netwerk met (nieuwe) inhoudelijke expertise;
- de doorontwikkeling van de lokale crisisorganisatie, zodat we ook in de toekomst zijn voorbereid op langdurige crises.

LOKALE SPEERPUNTEN GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

Inleiding

De gemeente Noordoostpolder wil een veilig en leefbare gemeente zijn en blijven voor haar inwoners. Samen met onze veiligheidspartners, onze ondernemers en onze inwoners werken we daarom ook de komende jaren aan het verminderen van criminaliteit en overlast en aan het vergroten van de veiligheidsbeleving in de Noordoostpolder. Naast de gezamenlijke DNU-prioriteiten van ondermijning, cybercrime en maatschappelijk ongenoegen, kent onze gemeente haar eigen uitdagingen. Daarom zetten we naast deze gezamenlijke prioriteiten tevens in op een aantal lokale speerpunten.

Speerpunten van Noordoostpolder:

1. Veiligheid in het sociaal domein
2. Jeugd en veiligheid
3. Veiligheidsbeleving

Deze lokale speerpunten zijn tot stand gekomen op basis van criminaliteitscijfers, waarnemingen van onze eigen professionals en input van partners uit de evaluatie van het IVB 2020-2023. Daarbij moet opgemerkt worden dat deze prioriteiten niet alomvattend of in steen gebeiteld zijn. Zo zetten we ook in op andere strategische thema's, zoals het verbeteren van de crisisorganisatie, en bewegen we waar nodig mee met nationale, regionale en lokale ontwikkelingen.
En hoewel het binnen het werkveld openbare orde en veiligheid nodig is om te kunnen acteren op de 'waan van de dag', is beleidsmatige prioritering essentieel omdat dit bijdraagt aan een effectieve veiligheidsaanpak en zorgt voor het scherp inzetten van capaciteit.

Evaluatie 2020-2023

Uit de evaluatie van het IVB 2020-2023 kwam naar voren dat de ambtelijke organisatie en haar ketenpartners over het algemeen tevreden zijn over de huidige veiligheidsaanpak van de gemeente Noordoostpolder en dat er de afgelopen periode een professionaliseringsslag is gemaakt. Door de gebiedsregisseurs is het contact met de inwoners versterkt. Wel is het zaak om de huidige aanpak en samenwerkingsverbanden te bestendigen, om bewonersintiatieven te blijven stimuleren en om meer aandacht te hebben voor bewustwording en preventie. We zullen ons de komende beleidsperiode richten op deze aandachtspunten, al dan niet in combinatie met de lokale speerpunten.

Veiligheidsbeeld

De Noordoostpolder is een veilige gemeente. Wanneer men kijkt naar de veiligheidscijfers van de Noordoostpolder moet opgemerkt worden dat de absolute aantallen in Noordoostpolder relatief laag zijn. Een geringe af- of toename kan dan procentueel al snel groot lijken. In de eerste zes maanden van 2023 is de totale geregistreerde criminaliteit in Noordoostpolder met 5% gedaald ten

opzichte van diezelfde periode in 2022 en in 2022 is het criminaliteitscijfer gelijk gebleven ten opzichte van 2021. Daarmee scoort de Noordoostpolder gunstiger dan de gemiddelde regionale ontwikkeling in Midden-Nederland, waar in beide gevallen een lichte stijging zichtbaar is. Dit neemt niet weg dat een stijging van aantallen, hoe klein ook, ook voor de gemeente Noordoostpolder onwenselijk is.

Over het algemeen is er de afgelopen jaren geen sprake van een sterke stijging of daling bij bepaalde delicten, maar fluctueren zij in aantallen over tijd. Sommige delictsvormen nemen logischerwijs weer enigszins toe sinds het einde van de coronamaatregelen, zoals zakkenrollen en inbraken. Jeugdoverlast en vernielingen hebben in de eerste maanden van 2023 de opvallendste stijging meegemaakt. Jeugdoverlast en vernielingen gaan vaak hand in hand. Hierbij moet aangetekend worden dat het aantal in 2022 sinds jaren niet zo laag is geweest, onder andere door het coronavirus. De cijfers zijn nog steeds lager dan in de jaren voor 2022. Hoewel de politie aangeeft dat er geen specifieke verklaring is voor deze stijging, zal dit door de gemeente en de politie goed worden gemonitord.

Voor de Noordoostpolder geldt dat de wijkagenten en boa's zichtbaarder zijn in de wijken, wat eveneens bij kan dragen aan een daling van bepaalde delicten. Bovendien is er recentelijk een daling zichtbaar wat betreft fraudedelicten. De afgelopen jaren wordt er door zowel de politie als gemeente actiever ingezet op digitale veiligheid.

1. Veiligheid in het sociaal domein

De gemeente Noordoostpolder draagt zorg voor de veiligheid en het welzijn van haar inwoners. Tegelijkertijd zijn er inwoners en groepen in onze gemeente die om extra aandacht vragen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om personen met een (licht) verstandige beperking, multiproblematiek[2] en/of met onbegrepen gedrag.

Op nationaal niveau is gebleken dat mensen met multiproblematiek vaker in aanraking komen met het strafrecht[3], en in onze eigen gemeente nemen de meldingen van mensen met onbegrepen gedrag de laatste jaren toe. [4] De gemeente Noordoostpolder wil kwetsbare personen beschermen en hen passende hulp en zorg bieden om volwaardig deel te kunnen nemen aan onze samenleving. Daarbij willen wij voorkomen dat zij een risico vormen voor zichzelf, de omgeving en de openbare orde en veiligheid, of dat zij slachtoffer worden van misbruik of criminaliteit.
Ook andere vraagstukken op het snijvlak van zorg en veiligheid vragen onze aandacht, waaronder huiselijk geweld,

[2] Je spreekt van multiproblematiek als zich in een gezin bij een of meerdere gezinsleden op verschillende leefgebieden uiteenlopende problemen voordoen.

[3] Openbaar Ministerie, "Multiprobleemverdachten verder in beeld," 4 april 2022, "https://www.om.nl/actueel/nieuws/2022/04/04/multiprobleemverdachten-verder-in-beeld.

[4] Data Politie, "Geregistreerde overlast; soort overlast, gemeentelijke indeling 2023, "https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NED/table?ts=1695627205713.

illegale prostitutie, mishandeling, nazorg ex-gedetineerden en polarisatie en radicalisering. Daarnaast verwelkomt de gemeente Noordoostpolder een aanzienlijk aantal nieuwkomers, waaronder arbeidsmigranten en vluchtelingen, die eveneens behoefte hebben aan onze zorg en aandacht.

Daarbij zijn we alert op signalen van overlast, mensenhandel en/of arbeidsuitbuiting. Tegelijkertijd hebben we oog voor de hier soms mee gepaard gaande zorgen uit de buurt en de effecten hiervan op de sociale cohesie.
Bij casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid is een domeinoverstijgende aanpak noodzakelijk, juist als de complexiteit van de problemen toeneemt. Daarom blijven we investeren in de integrale samenwerking tussen zorg- en veiligheidsprofessionals, waaronder het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland. Binnen de uitgerolde Persoonsgerichte Aanpak (PGA) en de multidisciplinaire aanpak (MDA) slaan we als gemeente de handen ineen met de politie, zorgprofessionals, woningcorporaties en andere betrokken instanties. Dit om onze inwoners de juiste zorg en aanpak te bieden en maatwerk te leveren.

Daarnaast zetten we als gemeente in op intergemeentelijke samenwerking (OOV-IGW-Sociaal Domein) en regionale samenwerkingsverbanden met Flevolandse gemeenten, bijvoorbeeld bij de aanpak van mensenhandel. Ook verkennen we de mogelijkheden voor nieuwe instrumenten, zoals bijvoorbeeld de inzet van een wijk GGD'er.

Binnen deze prioriteit werken we concreet aan de volgende doelen:

- We versterken onze informatiepositie en signaleringsfunctie, door effectievere verbindingen te leggen tussen het zorg- en veiligheidsdomein en door blijvend te investeren in onze ketenpartners;
- Op regionaal niveau zoeken we aansluiting bij Flevolandse gemeenten en stemmen we waar mogelijk interventiemogelijkheden af, onder andere in de aanpak van mensenhandel;
- Wij zetten onze huidige aanpak (o.a. PGA, PGA 18min en MDA) voort, bestendigen deze en verbeteren de aanpak.

2. Jeugd en veiligheid

Binnen het lokale speerpunt 'Jeugd en veiligheid' zijn jongerenoverlast, schoolveiligheid en middelengebruik onder jongeren thema's waar de nadruk op ligt. Flevoland is een jonge provincie met relatief veel jongeren. Bijna een derde van de inwoners van de gemeente Noordoostpolder is 25 jaar of jonger. Zij veroorzaken, kijkend naar het begin van vorig beleidsplan, minder overlastmeldingen, maar de gemeente en haar veiligheidspartners moeten zich blijvend in zetten om dit cijfer laag te houden.

Jongeren zitten in een kwetsbare fase van hun leven. Waar zij soms beginnen met 'onschuldig' baldadig gedrag of middelengebruik, zijn zij kwetsbaar om over te stappen op minder onschuldige zaken. Op landelijk, regionaal en lokaal niveau worden diverse maatregelen genomen om vroegtijdig te kunnen signaleren en om te voorkomen dat jongeren in een criminele carrière 'groeien'. Om dit op lokaal niveau te bereiken maakt de gemeente Noordoostpolder gebruik van zowel een gebieds-, een persoons- als een groepsgerichte aanpak waarbij we interventies vanuit zorg en veiligheid combineren. De uitrol van de PGA 18-min is daar een goed voorbeeld van.

Samenwerking met ketenpartners staat centraal bij de aanpak en voorkoming van jeugdcriminaliteit. Binnen de samenwerking met scholen kent de gemeente Noordoostpolder het programma 'NadaNOP', welke de afgelopen beleidsperiode geactualiseerd is. In samenspraak met de scholen, jongerenwerkers, de politie en het Sociaal Domein zal de gemeente tevens kijken of er een breder actieplan nodig is voor een veilig schoolklimaat en of er extra ingezet moet worden op preventie en voorlichting, bijvoorbeeld als het gaat om overmatig middelengebruik en verleidingen van (drugs)criminaliteit.

De komende periode zal er dus extra ingezet worden op een weerbare samenleving, met weerbare jongeren. Dit geldt niet alleen voor het fysieke domein, maar ook steeds meer in de digitale wereld. Voor jongeren tot twaalf jaar hebben wij daarom het programma 'Hackshield' en jongeren tot 25 kunnen door middel van games en andere trainingsprogramma's digitaal vaardig worden gemaakt.

Binnen deze prioriteit werken we concreet aan de volgende doelen:

- Wij zetten ons, in samenwerking met onze netwerkpartners, in voor vroegtijdige signalering onder jongeren en zetten interventies in die voorkomen dat jongeren in het criminele circuit belanden;
- We zullen de PGA 18-min de komende beleidsperiode verder uitrollen;
- Wij zullen samen met de scholen binnen onze gemeente zorgen voor een veilig schoolklimaat en maken hier waar nodig samen afspraken over;
- Wij zetten ons in voor een weerbare jeugd, zowel in de fysieke als in de digitale wereld.

3. Veiligheidsbeleving

De gemeente Noordoostpolder is een veilige gemeente. Over het algemeen zijn er lage cijfers op het gebied van criminaliteit en overlast. Toch blijven we investeren op een verbetering van de veiligheidsbeleving. Vormen van criminaliteit die zich dichtbij huis, of zelfs binnenhuis, voordoen hebben hier namelijk directe gevolgen op, met een aanzienlijke impact en een gevoel

van onveiligheid. Dit kan variëren van het slachtofferschap van een high impact crime, zoals een woninginbraak, of het meemaken van een bijtincident door een hond.

We blijven als gemeente Noordoostpolder uitstralen dat we actieve stappen ondernemen om criminaliteit en overlast te bestrijden. Dit versterkt het vertrouwen en draagt bij aan het vergroten van het gevoel van veiligheid. Binnen het vergroten van de veiligheidsbeleving van onze inwoners en ondernemers zijn onze aandachtspunten High Impact Crimes (HIC), zoals inbraken in woningen, mishandeling en huiselijk geweld, maar ook veelvoorkomende criminaliteit (winkeldiefstal, fietsendiefstal en vandalisme) en vormen van overlast met een hoge impact, zoals woonoverlast en (dreigende) bijtincidenten met honden.

Gedurende de beleidsperiode 2024 – 2027 zetten we in op:

- de gecombineerde aanpak – preventie, strafrechtelijke maatregelen en nazorg, waarbij we reeds ingezette initiatieven (zoals het project Waaks, de deelname aan Burgernet et cetera) continueren;

- de aanpak van heling, onder andere door het verder borgen van het (naar verwachting landelijk verplichtte) Digitaal Opkopers Register.

Het algemene doel is dat de veiligheids-beleving van inwoners van Noordoostpolder hoger is dan in voorgaande beleidsperiode. Als uitgangspunt wordt hiervoor het gegeven rapportcijfer uit de meest recente Veiligheidsmonitor gehanteerd, dit betreft een 7,6. Subdoelstellingen zijn de afname van high impact crimes, veelvoorkomende criminaliteit en de overlast met een hoge impact.

LOKALE SPEERPUNTEN GEMEENTE URK

Persoonsgerichte aanpak

Voor inwoners in de leeftijd van 11 tot 100+, waarbij sprake is van complexe zorg- en veiligheidsproblematiek op verschillende leefgebieden is een integrale maatwerksamenwerking opgestart middels de methode Persoonsgerichte Aanpak (PGA). Op 1 februari 2023 is gemeente Urk gestart met de Zorg- en Veiligheidstafel waarbij betrokken ketenpartners intensief integraal en samen met de betrokken inwoner werken aan een plan met als doel de veiligheid van de inwoner en diens omgeving te vergroten en tevens het risico op recidive en contacten met politie en justitie te verminderen. Wanneer blijkt dat de lokaal ingezette aanpak niet toereikend is en justitiële deskundigheid bij een casus noodzakelijk is kan opgeschaald worden naar het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland. De adviseur zorg en veiligheid leidt de PGA binnen de gemeente en is de schakel tussen gemeente en het Zorg en Veiligheidshuis.

Binnen Flevoland wordt nauw samengewerkt middels een regionale PGA-werkgroep waarbij PGA-coördinatoren van alle gemeenten binnen de provincie zijn aangesloten. Dit betreft een lerende samenwerking met als doel de persoonsgerichte aanpak te verstevigen. In nauwe samenwerking met betrokken ketenpartners, Bureau RVS en het PGA-lab wordt de komende jaren gezorgd voor deskundigheid aan de bespreektafel, continuïteit en borging van privacy processen. Daarnaast zetten we in op expertise op verschillende onderwerpen die zowel het zorg- als veiligheidsdomein raken; radicalisering, huiselijk geweld, kindermishandeling en mensenhandel. De adviseur zorg en veiligheid speelt een grote rol in de bewustwording, kennisvergroting en procesregie.

Aanpak overlastgevende en problematische jeugd

Urk kent een groot aantal jongeren. In 2023 is 43.5% van de Urker bevolking jonger dan 25 jaar [5]. Dat jeugd veel betrokken is bij zowel positieve als negatieve zaken op Urk is dan ook niet verrassend. Echter zorgt een kleine groep binnen deze jongeren voor overlast en negatieve beeldvorming. Zij zorgen er voor dat wonen, werken of recreëren op bepaalde plekken als onveilig of onprettig wordt ervaren. Denk hierbij aan het uitgaan en wonen in het oude dorp op de vrijdag- en zaterdagavond, het zomers vertoeven op het strand of op het water of het als toerist vertoeven in de haven.

Omdat een groot deel van deze jongeren (nog) niet in aanmerking komt voor de Zorg- en Veiligheidstafel is een andere aanpak noodzakelijk. De afgelopen jaren zijn de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke aanpak steeds beter op elkaar aangesloten.

[5] CBS Centraal bureau voor de statistiek Jongeren en ouderen per gemeente (cbs.nl)

Daarnaast is geïnvesteerd in de inzet van een ouderwacht. De komende jaren werkt gemeente Urk zowel preventief als repressief aan interventies. Vanuit de verbinding tussen sociaal beleid, zorg en veiligheid en ketenpartners wordt ingezet op een meer integrale en stevige aanpak gericht op groepen en personen. De adviseur Zorg & Veiligheid voert de regie en werkt daarbij nauw samen met programma DURF.

Concreet vinden de volgende acties plaats:

- Eén of meer groepsaanpakken gaan van start
- Uitbreiding van het privacyconvenant wordt vastgesteld
- Een jeugd interventietafel (JIT) i.s.m. sociaal domein wordt ingericht
- Tot slot vindt uitbreiding en versterking van het (outreachend) jongerenwerk plaats.

Verkeersoverlast

Op Urk is er op diverse plekken sprake van parkeerproblemen en onveilige situaties in het verkeer die in grote mate te maken hebben met de fysieke inrichting. Onder andere met de nieuwe gebiedsvisie voor het Oude Dorp worden hier oplossingen voor gezocht. Vanuit Veiligheid hebben we oog voor verkeersgedragingen en vooral de overlast van een aantal jongeren op brommers en scooters. De samenleving ervaart dit gedrag als problematisch. Ook in het kader van openbare orde-verstoringen heeft dit gedrag op de weg een negatieve invloed.

Samen met de politie wordt een specifieke aanpak vormgegeven op notoire over-treders en overlastveroorzakers. Geïnspireerd door aanpakken elders zal gewerkt worden aan een meer op de persoon gerichte aanpak, door middel van goede dossiervorming en met bestuurlijke maatregelen zoals de last onder dwangsom. Deze meer integrale aanpak wordt vormgegeven vanaf september 2023. Samen met alle betrokken partijen zal ook aan verdere bewustwording bij ouders en jongeren worden gewerkt.

Vuurwerk

De aanpak van illegaal vuurwerk heeft zowel plek binnen ondermijning (o.a. voorkomen jonge aanwas) als vanuit de aanpak van (jeugd)overlast. Vuurwerk zorgt op Urk namelijk het hele jaar door, maar zeker van september tot en met december, voor de nodige overlast. Daarnaast zorgt de opslag voor gevaarlijke situaties. Te meer geldt dit voor het gebruik in het kader van openbare ordeverstoringen. Tot slot zijn er ondermijnende criminele netwerken. Daarom heeft dit bijzondere aandacht vanuit de gemeente Urk.

Zo vindt ieder jaar een bewustwordings-campagne plaats. Verder richten politie en gemeente in haar controles en onderzoeken zich bovengemiddeld veel op illegaal vuurwerk op Urk. De gemeente Urk neemt ook deel in een regionale werkgroep die werkt aan een ‘toolkit’ ter ondersteuning van gemeenten bij het tegengaan van handel, opslag en gebruik.

Veilig Uitgaan

Eind 2022 is vanuit domeinen sociaal beleid, veiligheid, economisch en ruimtelijk beleid gestart met een projectmatige aanpak op het thema ‘Veilig Uitgaan’. Hiermee wordt nagestreefd een meer veilig, gezond, transparant, sociaal, divers en professioneel uitgaansklimaat op Urk. De gemeenteraad heeft unaniem ingestemd met deze aanpak.

De samenwerking met horeca is geïntensiveerd en er is een maatregel Collectie Horecaontzetting ingevoerd. In aanloop naar een nieuw horecaconvenant worden deelonderwerpen zoals agressie in het uitgaansleven, drugsgebruik en een schone en veilige leefomgeving buiten, gezamenlijk aangepakt. Betrokken daarbij zijn politie, gemeente, horeca, Koninklijke Horeca Nederland, Platform Veilig Ondernemen en lokaal maatschappelijke organisatie.

Naar verwachting wordt het nieuwe horecaconvenant in 2024 gesloten. De gemeenteraad is in 2023 akkoord gegaan met een nieuw beleid ten aanzien van groepsbijeenkomsten op industrieterreinen, beter bekend als ‘(jeugd)honken’. Met dit beleid vindt beperkte legalisatie plaats onder strikte, door het college vast te stellen, voorwaarden. Hiermee is de gemeente beter in staat zicht en regie te houden op de locaties, worden (sociale) misstanden tegengegaan en is er in veel mindere mate sprake van oneerlijke concurrentie ten opzichte van de horeca. In 2025 wordt dit beleid geëvalueerd. Toezicht en handhaving wordt al dan niet tijdelijk geïntensiveerd.

Vanuit DURF en sociaal beleid wordt komende jaren verder ingezet op bewustwording bij jongeren, ouders en andere betrokkenen ten aanzien van middelengebruik en andere zaken die een rol spelen bij veilig uitgaan. Vanaf de start van het project is met veel jongeren en ouders gesproken, ook door de burgemeester. Participatie zal komende jaren doorlopend plaatsvinden.

Daarmee samengaand worden positieve initiatieven voor nieuwe of ander soort uitgaans- en recreatiegelegenheden versterkt. De gemeente zal hier komende jaren actief beleid op voeren zodat jongeren, ook beneden de 18 jaar, voldoende aanbod aan ontmoeting en ontspanning hebben. Komende jaren zal tevens het gesprek gevoerd worden met het rijke verenigingsleven binnen Urk. Zij hebben een belangrijke rol in goede normering en bewustwording rond middelengebruik. Komende jaren zal het preventie- en handhavingsplan worden geactualiseerd.

Eind 2023 is nieuw terrassenbeleid vormgegeven en de komende jaren wordt een nieuwe gebiedsvisie voor het oude dorp en de haven vormgegeven. De Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) Oud Urk is hierin een belangrijke partner en heeft een goed voorstel gepresenteerd.

Het handhavingsbeleid van de gemeente is consequent met doorgaans één waarschuwing, gevolgd door een bestuurlijke maatregel. Uitgaansgeweld of ander wangedrag in het uitgaansleven wordt stevig en consequent aangepakt, strafrechtelijk maar ook bestuursrechtelijk. Zo kan naast een Collectieve Horecaontzegging ook een gebiedsontzegging plaatsvinden. Gemeente, politie en OM dragen gezamenlijk de juiste norm uit.

Tot slot zetten we gedragskundigen in om onze interventies te toetsen en door te ontwikkelen, om daarmee de kans van slagen van de integrale aanpak te vergroten.

gemeente dronten

gemeente URK

gemeente NOORDOOSTPOLDER